Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

17.09.2018

SM1828226
00.00.01.00.00
SMDno-2015-1328

Hallintovaliokunnalle

HE 24/2018

Vastine valiokunnalle toimitetuista asiantuntijalausunnoista

Pyydettynä vastineena sisäministeriön maahanmuutto-osasto lausuu valiokunnalle toimitetuista asiantuntijalausunnoista kunnioittavasti seuraavaa:

- Oikeusministeriö

Kuten oikeusministeriö lausunnossaan toteaa, määräaikojen laskemiseen liittyvä mahdollinen tulkintaepäselvyys sisältyy jo olemassa olevaan sääntelyyn. Hallituksen esityksessä 218/2014 vp, joka sisälsi ehdotuksen ulkomaalaislain 198 b §:ksi ja 199 §:n 4 momentiksi, ei täsmennetä sitä, mihin hakemus olisi toimitettava säädetyssä määräajassa eikä sitä, mistä ajankohdasta alkaen päätöksen tekemiselle säädetty seitsemän päivän määräaika lasketaan. Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä 24/2018 ehdotetaan sääntelyn yhdenmukaisuuden vuoksi 198 b §:ssä ja 199 §:n 4 momentissa käytettävän jo voimassa olevan lain muotoiluja, joita mahdollisista tulkintaepäselvyyksistä huolimatta koskee vakiintunut soveltamiskäytäntö. Määräaikojen laskemista koskevan sääntelyn selkeyttämisestä olisi tarkoituksenmukaisinta keskustella erikseen omana kokonaisuutenaan, minkä jälkeen toteutettaisiin mahdollisesti tarvittavat säädösmuutokset.

- Sisäministeriön poliisiosasto

Poliisiosaston lausunnossa esittämä peruste kumota vapaan liikkuvuuden direktiivin (2004/38/EY) 33 artiklaan perustuva ulkomaalaislain 172 §:n 6 momentti edellyttäisi tarkempaa arviointia kuin tämän hankkeen yhteydessä on mahdollista tässä vaiheessa tehdä. Säännöksen voidaan nykyisellään katsoa tukevan henkilön oikeusturvan toteutumista.

- Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto toteaa lausunnossaan, että useissa sen tekemissä kansainvälistä suojelua koskevissa päätöksissä maastapoistamispäätöksen muoto on karkottaminen. Esimerkkinä virasto mainitsee tilanteen, jossa karkottamispäätöksen saanut henkilö hakee tämän jälkeen kansainvälistä suojelua. Virasto toteaa tulkitsevansa näissä tapauksissa ehdotusta siten, että 30 päivän aika karkottamispäätöksen täytäntöönpanolle tulisi sovellettavaksi myös siinä tapauksessa, että ulkomaalainen on hakenut oleskelulupaa

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

kansainvälisen suojelun perusteella ja hänet karkotetaan 149 §:n 1 momentin 2-4 kohdan tai 4 momentin perusteella.

Maahanmuutto-osasto toteaa, että ehdotettu tulkinta saattaisi johtaa ristiriitaan menettelydirektiivin 46 artiklan ja ulkomaalaislain 201 §:ssä säädettyjen turvapaikkapäätökseen liitetyn käännyttämispäätöksen täytäntöönpanoa koskevien säännösten kanssa. Kyseiseen direktiivin säännökseen perustuvan ehdotetun 201 §:n 3 momentin mukaan "Jos ulkomaalainen on hakenut oleskelulupaa kansainvälisen suojelun perusteella, päätöstä käännyttämisestä, johon saa hakea muutosta valittamalla, ei saa panna täytäntöön ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu, ellei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Jos asiassa tarvitaan valituslupa korkeimmalta hallinto-oikeudelta, valitus ei estä täytäntöönpanoa, ellei korkein hallinto-oikeus toisin määrää." Maahanmuuttoviraston ehdottama tulkinta johtaisi siten siihen, että turvapaikkapäätökseen liitetyn karkottamispäätöksen voisi joissain tilanteissa laittaa täytäntöön ilman lainvoimaa, vaikka käännyttämistä koskevaa päätöstä ei. Lisäksi pykälässä säädetyt mahdollisuudet edellä mainitusta pääsäännöstä perustuvat vain siihen, missä menettelyssä turvapaikkahakemus on käsitelty. Täytäntöönpanoa koskevista säännöksistä ei siten voi poiketa sillä perusteella, että hakijan katsottaisiin vaarantavan yleistä järjestystä tai turvallisuutta. Ehdotettu tulkinta ei tulkinta olisi linjassa myöskään ehdotetun 200 §:n 3 momentin kanssa, jonka mukaan "Jos 2 momentissa tarkoitettu päätös maasta karkottamisesta on tehty ulkomaalaiselle, jonka pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema on lakkautettu, päätöstä, johon saa hakea muutosta valittamalla, ei saa panna täytäntöön ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Jos asiassa tarvitaan valituslupa korkeimmalta hallinto-oikeudelta, valitus ei estä täytäntöönpanoa, ellei korkein hallinto-oikeus toisin määrää." Edellä mainitun perusteella viraston esille nostamassa tilanteessa, jossa kansainvälistä suojelua koskevaan päätökseen liitetään karkottamispäätös, tulisi soveltaa ehdotetun 200 §:n 3 momentin mukaista pääsääntöä.

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Voimassa olevan lain 200 §:n 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi lain 202 §:n 1 momentiksi. Sen mukaan lainvoimaista päätöstä tai päätöstä, joka tämän lain mukaan on muutoin pantavissa täytäntöön, ei saa panna täytäntöön, jos on syytä epäillä, että ulkomaalaisen palauttaminen alkuperämaahan tai muuhun maahan saattaa hänet 147 §:ssä tarkoitettuun vaaraan. Lisäksi lain 94§:n 2 momentin mukaan ihmisoikeuksiensa vaarantumiseen vetoavan ulkomaalaisen katsotaan hakevan turvapaikkaa, jollei hän nimenomaan muuta ilmoita. Maahanmuutto-osasto toteaa näiden säännösten varmistavan sen, että karkottamispäätöksen saaneen kansainvälisen suojelun tarpeeseen vetoavan henkilön asia käsitellään turvapaikkamenettelyssä eikä asiassa ole vaaraa palautuskiellon rikkomisesta.

Lausunto SM1828226
00.00.01.00.00
17.09.2018 SMDno-2015-1328

Muista asiassa annetuista asiantuntijalausunnoista maahanmuutto-osastolla ei ole lausuttavaa.

Johtava asiantuntija Kukka Krüger

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 17.09.2018 klo 15:57. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.